

Czwartek, 24 kwietnia 2008 r.

Czad

P6_TA(2008)0186

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 kwietnia 2008 r. w sprawie rezolucji w Czadzie

(2009/C 259 E/20)

Parlament Europejski,

- uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego z dnia 27 września 2007 r. w sprawie operacji EPBiO w Czadzie i w Republice Środkowoafrykańskiej ⁽¹⁾ oraz z dnia 13 grudnia 2007 r. w sprawie wschodniego Czadu ⁽²⁾,
- uwzględniając decyzję Rady 2008/101/WPZiB z dnia 28 stycznia 2008 r. dotyczącą przeprowadzenia wojskowej operacji pomostowej EUFOR w Czadzie i Republice Środkowoafrykańskiej (operacja EUFOR Czad/RŚA) ⁽³⁾,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1778(2007) z dnia 25 września 2007 r., która przewiduje wielowymiarową obecność międzynarodową we wschodnim Czadzie i w północno-wschodniej części Republiki Środkowoafrykańskiej (RŚA), w tym misji EUFOR w Czadzie i Republice Środkowoafrykańskiej w ramach EPBiO,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1769(2007) z dnia 31 lipca 2007 r., ustanawiającą, początkowo na okres dwunastu miesięcy, operację mieszaną Unii Afrykańskiej/Organizacji Narodów Zjednoczonych (UA/ONZ) w Darfurze (UNAMID),
- uwzględniając porozumienie polityczne zawarte między Prezydentem Czadu i nieuzbrojoną opozycją w Ndżamenie w dniu 13 sierpnia 2007 r. w celu umocnienia procesu demokratyzacji w Czadzie przez wszystkie czadyjskie większościowe i opozycyjne partie polityczne oraz w ramach przygotowań do wyborów legislacyjnych zaplanowanych na rok 2009,
- uwzględniając pakt o nieagresji zawarty dnia 13 marca 2008 r. w Dakarze między szefami państw Czadu i Sudanu przy okazji szczytu Organizacji Konferencji Islamskiej i pod patronatem prezydenta Abdoulaye Wade'a (Senegal) i prezydenta Omara Bongo (Gabon),
- uwzględniając umowę z Kotonu o partnerstwie między AKP i UE ⁽⁴⁾, a w szczególności rozdział poświęcony pomocy humanitarnej i pomocy nadzwyczajnej,
- uwzględniając konwencje międzynarodowe i instrumenty ochrony praw człowieka,
- uwzględniając art. 115 ust. 5 Regulaminu,
- A. zaniepokojony brakiem od dnia 3 lutego 2008 r. jakichkolwiek informacji o losie Ibni Oumara Mahamata Saleha, rzecznika koalicji partii politycznych opozycji demokratycznej, oraz o losie innych więźniów politycznych,
- B. zaniepokojony zatrzymaniem zwykłych zwolenników partii i przywódców opozycji po próbie obalenia przez rebeliantów prezydenta Idrissa Déby'ego Itno w lutym 2008 r.,
- C. mając na uwadze, że prezydent Déby wykorzystał obecny konflikt ze zbrojną opozycją jako przykrywkę do zatrzymania pokojowo nastawionych cywilnych przywódców opozycji,
- D. mając na uwadze, że czadyjskie siły bezpieczeństwa winne są popełnienia zabójstw pozasądowych, tortur oraz bezkarnie przeprowadzonych arbitralnych zatrzymań, a obrońcom praw człowieka i dziennikarzom wciąż grozi ryzyko zatrzymania, niesprawiedliwego procesu i pozbawienie wolności, co stanowi pogwałcenie wolności słowa,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2007)0419.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2007)0630.

⁽³⁾ Dz.U. L 34 z 8.2.2008, s. 39.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 317 z 15.12.2000, s. 3.

Czwartek, 24 kwietnia 2008 r.

- E. mając na uwadze, że prezydent Czadu wykorzystał stan wyjątkowy do uchylecia w drodze zarządzenia ustawy z 1994 r. o wolności prasy, oraz że międzynarodowi korespondenci prasowi napotykają ogromne trudności w wypełnianiu misji przekazywania informacji,
- F. mając na uwadze, że dekret prezydencki w sprawie powołania komisji śledczej odpowiedzialnej za zbadanie wydarzeń z dni 2-3 lutego 2008 r. nie zapewnił niezawisłości komisji,
- G. zaniepokojony stanem bezpieczeństwa we wschodniej części Czadu, który pogorszył się od roku 2006 w wyniku starć między czadyjskimi siłami bezpieczeństwa i czadyjskimi rebeliantami oraz wtargnięć bojówek džandżalidów i zbrojnych grup z Sudanu, do czego należy dodać bandytyzm i zamachy na organizacje humanitarne,
- H. mając na uwadze, że rozwiązanie tego kryzysu wymaga zajęcia się jego pierwotnymi przyczynami w ramach wszechstronnego politycznego procesu pojednania przy wsparciu ludności w celu zapewnienia pokoju, bezpieczeństwa i rozwoju,
- I. mając na uwadze, że nowy premier Czadu, Youssouf Saleh Abbas, stwierdził, że priorytetem jest wprowadzenie w życie wyżej wspomnianych porozumień z dnia 13 sierpnia 2007 r. pod patronatem Unii Europejskiej,
- J. mając na uwadze, że Koalicja partii politycznych opozycji demokratycznej opowiedziała się za zasadą rządu inkluzywnego,
- K. mając na uwadze ostatnie starcia, które miały miejsce na początku kwietnia 2008 r. między armią rządową a zbrojnymi siłami rebeliantów w regionie Adé,
- L. mając na uwadze negocjacje rozpoczęte w Trypolisie między przedstawicielami rządu a przedstawicielami sił rebelianckich,
- M. mając na uwadze, że w 12 obozach we wschodnim Czadzie przebywa już ponad 250 000 uchodźców sudańskich; mając na uwadze, że w lutym 2008 r. w wyniku narastającego napięcia w Darfurze odnotowano kolejny napływ co najmniej 12 000 uchodźców,
- N. mając na uwadze, że w Czadzie przebywa około 57 000 uchodźców z Republiki Środkowoafrykańskiej, z których większość przebywa w czterech obozach na południu kraju; mając na uwadze, że oprócz uchodźców we wschodnim Czadzie przebywa około 180 000 wysiedleńców wewnętrznych, którzy nieustannie się przemieszczają wewnątrz kraju, uciekając przed przemocą międzyetniczną; mając na uwadze, że wysłanie misji EUFOR może przyczynić się do powstania warunków umożliwiających powrót wysiedleńców wewnętrznych, lecz nie należy przyspieszać tego powrotu,
- O. mając na uwadze, że w świetle obecnej sytuacji humanitarnej i obecnego stanu bezpieczeństwa podstawowe znaczenie ma wysłanie misji EUFOR upoważnionej przez Radę Bezpieczeństwa ONZ, zwłaszcza ze względu na spoczywającą na ONZ i UE „odpowiedzialność za ochronę” ludności cywilnej w tym regionie przy użyciu wszelkich koniecznych środków oraz za zapewnienie pomocy humanitarnej oraz bezpieczeństwa personelu organizacji humanitarnych,
- P. mając na uwadze, że szereg grup rebelianckich wciąż okupuje terytorium Czadu i przebywa po obu stronach granicy czadyjsko-sudańskiej,
- Q. mając na uwadze, że Czad oskarżył Sudan o złamanie paktu o nieagresji oraz o szkolenie i zbrojenie rebeliantów w celu ponowienia zamachów na rząd Czadu; mając na uwadze, że rząd sudański neguje wszelkie związki z rebeliantami,
- R. mając na uwadze, że grupa kontaktowa powołana na mocy porozumienia pokojowego podpisanego w Dakarze w dniu 13 marca 2008 r. podczas szczytu Organizacji Konferencji Islamskiej już musiała się spotkać w celu rozpatrzenia oskarżeń rządu czadyjskiego przeciwko rządowi sudańskiemu o wspieranie rebelii czadyjskiej,

Czwartek, 24 kwietnia 2008 r.

- S. mając na uwadze gotowość, która wykazała UE, do odegrania roli mediatora w konflikcie,
- T. mając na uwadze, że pomocy humanitarnej potrzebuje obecnie ponad 4,5 mln ludności w Darfurze i wschodnim Czadzie, a walki utrudniają operacje Światowego Programu Żywnościowego (WFP) we wschodnim Czadzie, uniemożliwiając dostęp do niektórych obozów dla uchodźców i opóźniając wysyłki żywności do innych,
- U. mając na uwadze, że po rozszerzeniu konfliktu w Sudanie na Czad ludność cywilna w Czadzie cierpi wskutek naruszania praw człowieka, takiego jak palenie i ograbianie wsi na wschodzie kraju, a także przemoc wobec kobiet, w tym gwałty,
- V. mając na uwadze, że niestabilna sytuacja polityczna i konflikt zbrojny w Czadzie pogarsza sytuację uchodźców z Darfuru, zwłaszcza po ostatnich groźbach ze strony rządu czadyjskiego dotyczących wydalenia kolejnych wygnańców z Darfuru,
- W. mając na uwadze, że dotychczas zapewniono niecałe 20 % z 290 mln dolarów, o które zwrócono się w apelu humanitarnym w sprawie Czadu w 2008 r., z którym wystąpiło osiem agencji ONZ i 14 organizacji pozarządowych,
- X. mając na uwadze, że przed WFP stoi obecnie przytłaczające wyzwanie dostarczenia sześciomiesięcznych zapasów żywnościowych do obozów dla uchodźców i ośrodków dla wysiedleńców wewnętrznych przed nadejściem pory deszczowej,
- Y. mając na uwadze, że znaczny wzrost cen żywności jest kolejnym wyzwaniem stojącym przed WFP, co oznacza, że w nadchodzących miesiącach agencja ta będzie wymagała jeszcze większego wsparcia, aby mogła sprostać potrzebom żywieniowym w regionie,
- Z. mając na uwadze, że ochrona dzieci musi stanowić priorytet o podstawowym znaczeniu oraz że dzieci czadyjskie padają ofiarą łamania praw człowieka, takich jak: naboru do sił i grup zbrojnych oraz wykorzystywania przez nie, uprowadzeń z różnych przyczyn, handlu ludźmi, gwałtu i innej przemocy na tle seksualnym, w szczególności wobec dziewcząt,
- AA. mając na uwadze, że w Czadzie zaledwie 20 % dzieci uczęszcza do szkół, podczas gdy według szacunków 7-10 tys. dzieci (poniżej 18. roku życia) uważa się za żołnierzy-dzieci,
1. zapewnia ludność czadyjską, a w szczególności ofiary trwającego konfliktu, o solidarności z nią;
  2. wyraża ogromne zaniepokojenie losem Ibni Oumara Mahamata Saleha, o którym brak jakichkolwiek informacji od momentu jego aresztowania w dniu 3 lutego 2008 r.; uważa, że władze Czadu ponoszą osobistą odpowiedzialność za jego stan zdrowia oraz wzywa je do podjęcia niezbędnych działań w celu jego niezwłocznego uwolnienia;
  3. potępia prześladowanie i arbitralne aresztowanie polityków opozycji i dziennikarzy; wzywa rząd Czadu do wyjaśnienia sytuacji wszystkich przetrzymywanych jeszcze opozycyjnych polityków lub dziennikarzy, do rozpatrzenia ich spraw zgodnie z zasadami leżącymi u podstawy praworządności, do zaprzestania arbitralnego zatrzymywania oraz do położenia kresu bezkarności i postawienia przed sądem osób odpowiedzialnych za naruszenie praw człowieka;
  4. wskazuje, że rząd Czadu jest zobowiązany na mocy przepisów prawa międzynarodowego do zawiadomienia rodzin o miejscu pobytu więźniów politycznych;
  5. zwraca się do rządu czadyjskiego o przestrzeganie wszystkich międzynarodowych instrumentów ochrony praw człowieka, których kraj ten jest stroną;
  6. zaznacza, że posła do parlamentu nie można pozbawiać wolności bez wcześniejszego zniesienia przysługującego mu immunitetu;
  7. podkreśla, że polityka w Czadzie powinna w większym stopniu uwzględniać aspekt etniczny i geograficzny kraju; podkreśla fakt, że kryzys w Darfurze nie jest przyczyną wszystkich trudności w Czadzie, ponieważ klęska humanitarna trwa jedynie od sześciu lat; podkreśla, że wewnętrzne problemy w Czadzie występują już od ponad czterdziestu lat; potępia wszelkie próby rządu Czadu zmierzające do wykorzystania Sudanu i Darfuru jako zastony dymnej do ukrycia politycznego rozłamu w Czadzie, co przedłuża polityczny niepokój w kraju;

Czwartek, 24 kwietnia 2008 r.

8. wzywa wszystkie partie, a w szczególności rząd czadyjski, do przestrzegania ich zobowiązań do stworzenia warunków do przeprowadzenia zaplanowanych na rok 2009 wolnych i uczciwych wyborów, zgodnie z międzynarodowymi normami;
9. zaznacza, że trwałe rozwiązanie nie jest możliwe bez rzetelnego procesu narodowego pojednania i ogólnego dialogu z udziałem wszystkich podmiotów, w celu zapewnienia sprawiedliwego i pełnego pokoju opartego na praworządności i prawdziwej demokracji; przyjmuje do wiadomości wyrażony przez premiera zamiar wykonania porozumienia z dnia 13 sierpnia 2007 r.;
10. ponownie stwierdza konieczność jak najszybszego podjęcia w samym Czadzie rzeczywistego, pełnego i wszechstronnego dialogu; podkreśla znaczenie włączenia grup rebeliantów w proces polityczny i zachęca wszystkie strony, w tym rząd Czadu i UE, do znalezienia możliwości negocjacji ze zbrojną opozycją, jeżeli tylko zgodzi się ona na pełne i bezwarunkowe zawieszenie broni;
11. wzywa Unię Afrykańską do ułatwienia wszechstronnego i pełnego dialogu na rzecz ogólnego procesu pokojowego i przygotowania demokratycznych wyborów;
12. wzywa UE do dalszego wykonania porozumienia z dnia 13 sierpnia 2007 r. w celu zapewnienia jak najszybszego wznowienia pełnego procesu politycznego pojednania, z poszanowaniem zasad demokracji;
13. ponawia swój zasadniczy sprzeciw wobec wszelkich prób zbrojnego objęcia władzy; zdecydowanie potępia ciągłe działania zbrojne grup rebeliantów w Czadzie;
14. uznaje użyteczność misji EUFOR w Czadzie i Republice Środkowoafrykańskiej dla zapewnienia, bezstronnie i w pełni neutralnie, bezpieczeństwa obozów dla uchodźców i wysiedleńców oraz organizacji humanitarnych; wyraża ubolewanie, że pod względem składu oddziałów EUFOR nie odzwierciedla ona w wystarczającym stopniu różnorodności Unii Europejskiej i wzywa państwa członkowskie, które dotychczas tego nie uczyniły, do wniesienia wkładu w zapewnienie niezbędnych sił wojskowych i sprzętu, aby podkreślić europejski wymiar misji; wzywa państwa członkowskie i Radę do uwzględnienia przy prowadzeniu misji kwestii płci i praw człowieka;
15. podkreśla, że siły te muszą dysponować wszelkimi niezbędnymi środkami i stosować je w pełnej zgodności z międzynarodowymi przepisami o ochronie praw człowieka i prawem humanitarnym, w celu ochrony zagrożonej ludności cywilnej; wzywa siły uczestniczące w konflikcie do przestrzegania praw człowieka i prawa humanitarnego, do zaprzestania wszelkich ataków na uchodźców, przesiedleńców i ludność cywilną na obszarach objętych konfliktem, a także do umożliwienia agencjom humanitarnym niesienia pomocy cierpiącej ludności cywilnej;
16. ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu pogarszającej się sytuacji humanitarnej i bezpieczeństwa w Czadzie oraz wzywa międzynarodową społeczność do zwiększenia pomocy w ramach apelu o pomoc humanitarną dla Czadu w 2008 r.; podkreśla, że datki są pilnie potrzebne dla zapewnienia zakupu żywności w najbliższych miesiącach, tak aby dotarła ona na czas do wschodnich terenów Czadu; podkreśla fakt, że tego typu finansowanie niezbędne jest z rocznym wyprzedzeniem, aby zapewnić zaspokojenie bieżących potrzeb;
17. jest głęboko zaniepokojony niekorzystnym wpływem tej humanitarnej klęski na stabilność w regionie; proponuje jak najszybsze zwołanie międzynarodowej konferencji regionalnej, która zajęłaby się złożonymi stosunkami pomiędzy Czadem i krajami sąsiadującymi;
18. wzywa w tym kontekście rządu Czadu i Sudanu do przestrzegania i utrzymania w mocy paktu o nieagresji z dnia 13 marca 2008 r.;
19. wzywa rządy Czadu i Sudanu do natychmiastowego zaprzestania jakiegokolwiek wsparcia dla zbrojnych grup w Darfurze i we wschodnim Czadzie, wypełnienia zobowiązań do zapobiegania przekraczaniu wspólnej granicy przez uzbrojone grupy, do rozwiązania sporów w drodze politycznego dialogu oraz do podjęcia wszelkich niezbędnych działań w celu ustabilizowania obecnej sytuacji;
20. wzywa do wykrycia, zgłaszania, ścigania i ukarania winnych naruszania praw człowieka, zbrodni przeciwko ludzkości, przemocy na tle seksualnym wobec kobiet i dzieci oraz przymusowej rekrutacji mężczyzn i dzieci w obozach dla uchodźców i ośrodkach dla przesiedleńców, zgodnie z międzynarodowymi przepisami o ochronie praw człowieka;

Czwartek, 24 kwietnia 2008 r.

21. popiera misję ONZ w Republice Środkowoafrykańskiej i Czadzie (MINURCAT) odpowiedzialną za wsparcie sądownictwa i więziennictwa w Czadzie oraz szkolenie „czadyjskiej policji ds. ochrony humanitarnej”, która utrzymuje prawo i porządek w obozach dla uchodźców i przesiedleńców;
  22. podkreśla znaczenie publicznej kampanii informacyjnej o czytelnym przekazie tak, aby EUFOR mógł uświadomić cel swojej obecności w regionie nie tylko ludności lokalnej, lecz również organizacjom pozarządowym;
  23. wyraża rozczarowanie, że oddziały EUFOR wciąż nie zostały wysłane do regionu Gueredy, który jest jednym z najbardziej złożonych obszarów pod względem sporów etnicznych i napływu uchodźców; jest zaniepokojony pozostawieniem tego regionu bez szczególnej ochrony i wzywa do możliwie szybkiego wysłania oddziałów EUFOR w celu zapewnienia bezpieczeństwa w tym niebezpiecznym obszarze;
  24. podkreśla, że wszelkie rozwiązania problemu przesiedleńców w Czadzie muszą uwzględniać ludność lokalną oraz rząd; proponuje, by projekty na rzecz pojednania obejmowały przesiedleńców oraz społeczności lokalne;
  25. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w dziesiątym Europejskim Funduszu Rozwoju (EFR) znajduje się zapis dotyczący odbudowy i odnowy obszarów, na których przebywają przesiedleńcy i uchodźcy;
  26. podkreśla, że konieczne jest umocnienie praw człowieka w czadyjskim systemie szkolnictwa oraz jak najszybsze wdrożenie planów działania na rzecz edukacji w zakresie praw człowieka w szkołach podstawowych i średnich; zauważa, że EUFOR mógłby odgrywać istotną rolę w zapobieganiu rekrutacji dzieci przez grupy rebeliantów poprzez współpracę z przywódcami społeczności, aby uwrażliwić ich na niebezpieczeństwo, na jakie narażone są dzieci;
  27. zwraca się z prośbą o zwolnienie wszystkich dzieci poniżej 18 roku życia z wszystkich jednostek Czadyjskiej Armii Narodowej (ANT), łącznie z bojówkami samoobrony i wszystkimi innymi ugrupowaniami paramilitarnymi, które otrzymują wsparcie rządu czadyjskiego, oraz o oddanie ich pod opiekę rodzin lub odpowiednich placówek zajmujących się ochroną dzieci;
  28. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Unii Afrykańskiej, Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych, współprzewodniczącym Wspólnego Zgromadzenia Parlamentarnego AKP-UE, a także prezydentom, rządóm i parlamentom Czadu, Republiki Środkowoafrykańskiej i Sudanu.
-